

Udvalgsbetænkning i Lagtings sag VI. 6—1934 (Jordehvalsretturen).

Sagen blev behandlet i Lagtinget i Fjor, se Lagtingstidende 1933, Side 86, og det blev overgivet til Vinnunevndin at fremkomme med Forslag til indeværende Ting-samling. Der foreligger et Forslag, udarbejdet af Lagtingsmand Edw. Mitens, hvorefter Jordehvalrettigheden skal kunne afløses uden Erstatning. Efter de Udtalelser, der er fremkommet, dels i Tinget, dels fra Ministeriet, maa nærværende Udvalg imidlertid mene, at der ikke er Mulighed for at gennemføre et saadant Forslag, og man har derfor behandlet Spørgsmaalet om Afløsning af Jordehvalretten mod Erstatning. Herom foreligger der dels et Forslag udarbejdet af Amtet, dels et Forslag fra Edw. Mitens. Der er ikke større Forskelligheder mellem de 2 Forslag, og Udvalget har paa Grundlag af disse Forslag, og hvad der er fremkommet tidligere i Sagen, udarbejdet et Lovforslag om at afløse Jordehvalretten.

Som foreslaaet af Edw. Mitens, har man ment det rigtigt, at Jordens Rettigheder til anden Hval end Grind samtidigt ophæves, og dette maa kunne ske uden Erstatning. Derved bortfalder de gamle Bestemmelser i N. L. 5—12.

Man mener, at Dommeren bør være Formand for Afløsningskommissionen.

I enkelte af Krigsaarene var Priserne unormalt høje, og der blev udmeldt Mænd af Retten til at vurdere den Del, der tilfaldt de offentlige Kasser, og som midlertidigt blev lagt til Partehvalen.

I Lighed med Tankegangen i Lov af 20. Marts 1918 om Afløsning af visse Grund-byrder mener man det rigtigt, at der ved Beregningen af Gennemsnitsprisen ikke for noget enkelt Aar maa sættes højere Pris end den, som de udmeldte Mænd fastsatte.

Staten gav i sin Tid Afkald paa sit Krav paa Jordehval, jfr. Grindereglementet af 14. Juni 1909 § 21, og den Jordehval, der nu tilfalder Fæstebønderne, mener man skal afløses, og Beløbet henlægges til vedkommende Fæster til Grundforbedringer, jfr. Princippet i Lov af 1. April 1921 om Afløsning af Vintergræsningsretten for Trøer af Husegaard.

Efter statistiske Oplysninger, der har foreligget for Udvalget, har man regnet med, at Summen for Jordehvalens Afløsning ligger ikke over 150 000 Kr., og Fondens Beholdning er nu naaet over dette Beløb. Heraf indestaar 65 000 Kr. i Sparekassen. Skipafelagið Føroyars Laan er nu nedbragt til 35 000 Kr., Kirkefonden skylder 40 000 Kr. og Amtsfonden 14 000 Kr. Disse Beløb foreslaar man tilbagebetalt gennem nogle Aar.

Man foreslaar, at Afløsningen finder Sted 1. Januar 1937, og at der finder kontant Betaling Sted til Odelsejerne, navnlig de mindre Ejere, saa langt Fondens kontante Beholdning rækker, og for de resterende Ejere og Besiddere udstedes om nødvendigt Obligationer som anført i Forslaget. Det, som derefter indgaar i Fonden ved Tilbagebetaling af Fondens Udlaan og ved de stadigt indgaaende 10 pCt. af Grindfangster, vil saa være tilstrækkeligt til at forrente og afbetale Obligationerne.

Naar Afløsningen er afsluttet, foreslaar man, at Restbeholdningen i Fonden indgaar i økonomisk Fond.

Man fremsætter Forslag om nødvendige Ændringer i Grindereglementet.

Udvalget fremsætter Forslag til Regler for Jordehvalfonden og om Tilbagebetaling af dennes Udlaan.